

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Tőzsérné dr. Rátkai Edina ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Dr. Jánosi Imre jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. november 22. napján kelt 16.G.41.647/2006/92. számú ítéletével szemben a felperes által 93. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett részét részben megváltoztatja, és a felperest terhelő marasztalás összegét 1.000.000 (azaz egymillió) Ft-ra; ebből 840.000 (azaz nyolcszáznegyvenezer) Ft után 2006. március 17-étől, 160.000 (azaz százhatvanezer) Ft után 2009. április 22-étől a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt mértékű, maximum évi 11%-os kamatára, valamint 600.000 (azaz hatszázezer) Ft perköltségre leszállítja, a felperes által az állam javára fizetendő viszontkereseti illetéket 60.000 (azaz hatvanezer) Ft-ra leszállítja. Ezt meghaladóan a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy az alperesnek fellebbezési eljárás részkielégítés fejében 15 napon belül fizessen meg 100.000 (azaz százezer) Ft + Áfa ügyvédi munkadíjat.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 758.400 (azaz hétszázötvennyolcezer-négyszáz) Ft fellebbezési illetékből 420.000 (azaz négyszázhuszezer) Ft-ot a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni. Az ezt meghaladó fellebbezési illetéket az alperes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A peres felek 2002. január 10-én írásban a Ptk. 402. § szerinti építési szerződést kötöttek, amelyet írásban több ízben módosítottak. A felek megállapodása értelmében a felperesnek az alperes által megvásárolt a horvátországi ingatlanon

lévő üdülőépületnek a felújítási, átalakítási, bővítési munkáit kellett elvégeznie 35 millió Ft előirányzati áron. A felek később a megállapodást szóban akként módosították, hogy a vállalkozói díj összege 35 millió Ft átalányár, a teljesítési határidő 2003. május 20. volt. A felek megállapodtak abban, hogy a Magyarországon beszerzett anyagokat a törvényes járulékokkal növelve lehet elszámolni, a Horvátországban beszerzett anyagokat a horvát árakon figyelembe véve, de Magyarországon adózva, a magyar jogszabályok szerint kell elszámolni. Tekintettel arra, hogy a külföldön beszerzett anyagok számláit sem a megrendelő, sem kivitelező nem tudja elszámolni, így az ellenértéket az SZJA és az ÁFA törvényeknek megfelelően kell kiegyenlíteni.

2003. május 20-án egyszerűsített műszaki átadás elnevezésű okiratot írtak alá a felek, amelyben rögzítették, hogy a belső munkák elkészültek. 2004. február 17-ig az alperes 29 millió Ft vállalkozói díjat fizetett meg a felperesnek. 2004. február 17-én a felperes 6 millió Ft-ról állított ki számlát a külső építési munkák vállalkozói díjaként, majd írásban felszólította az alperest a számlában foglalt összeg megfizetésére. Az alperes a számla kifizetését megtagadta azzal, hogy nem áll mögötte teljesítés. 2004. július 20-án a felek egyeztetést tartottak, az alperes felajánlotta 6 millió Ft kifizetését azzal a feltétellel, hogy a feleknek egymással szemben további követelésük nincs. A felperes azonban az ajánlatot nem fogadta el arra való hivatkozással, hogy további munkálatokat végzett el, elfogadná a 6 millió Ft kifizetésére vonatkozó ajánlatot, de elfogadhatatlannak tartja további követelésének kizárását. A felek kinyilvánították, hogy az egyeztetés nem vezetett végleges eredményre, de mindkét fél hajlandó további egyeztetésre. Az alperes építésszel felmérést végeztetett, aki tételes felmérés alapján a vállalkozói díjat 27.949.728 Ft-ban határozta meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a felperes arra irányuló keresetét, hogy a bíróság kötelezze az alperest 6 millió Ft és kamatainak megfizetésére vállalkozói díj címén. Az elsőfokú bíróság kötelezte a felperest, hogy viszontkereset folytán 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 6.640.000 Ft-ot, 840.000 Ft után 2006. március 17-től, 5.800.000 Ft után 2009. április 22-től a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű, maximum évi 11 %-os kamatot, valamint 982.354 Ft perköltséget. Az elsőfokú bíróság az alperes korábbi intervallumra előterjesztett késedelmi kamatkövetelése tekintetében a viszontkeresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 360.000 Ft kereseti, és 335.510 Ft viszontkereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság a felek szerződési nyilatkozatainak értelmezésével arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felek között nem átalányáras szerződés, hanem tételes elszámoláson alapuló megállapodás jött létre. Az elsőfokú bíróság a perben beszerzett igazságügyi szakértő tételes elszámoláson alapuló szakvéleményét, mint aggálytalant, és kellően megindokolt véleményt fogadta el ítélezése alapjául azzal, hogy a felperes által elvégzett munka ellenértéke 22.360.000 Ft. Az elsőfokú bíróság az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. tv. (Áfatörvény) 3. § a)

pontja értelmében megállapította, hogy a felperes által külföldön nyújtott szolgáltatás nem tartozik a Áfatörvény hatálya alá, mert általános forgalmi adót az adóalany által belföldön teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás után kell fizetni. A perbeli ügylet kapcsán Magyarországon adófizetési kötelezettség nem keletkezett, így a felperes nem számíthatott volna fel áfát az alperes felé. E körben az elsőfokú bíróság figyelembe vette az APEH 2007. szeptember 26-án kelt tájékoztatását is (15/A/3.).

Az elsőfokú bíróság e körben igazságügyi szakértő kirendelését szükségtelennek tartotta arra való hivatkozással, hogy az Áfatörvény alapján eldönthető volt, hogy áfa nem számítható fel, ennek megítéléséhez különleges szakértelem nem kellett.

A felperes számláiban 5.800.000 Ft áfát tüntetett fel, amivel az alperes rovására jogalap nélkül gazdagodott. Az alperes 29 millió Ft-ot fizetett a felperes részére, amiből 5.800.000 Ft a jogosulatlanul felszámított áfa, a felperest megillető vállalkozói díj 22.360.000 Ft, így az alperes 840.000 Ft-tal túlfizette a vállalkozói díjat a felperes részére, amellyel a felperes jogalap nélkül gazdagodott az alperes rovására.

Az elsőfokú bíróság nem tartotta megalapozottnak a felperes elévülési kifogását. Az alperes 2004. február 17-ig fizetett 29 millió Ft-ot, a Ptk. 326. § (1) bekezdése alapján ez az időpont az elévülés kezdő időpontja. A Ptk. 327. § (1) bekezdése értelmében a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti 5 éves elévülés 2007. április 20-án és 2009. április 22-én megszakadt az 5.800.000 Ft-os követelés vonatkozásában, mert az alperes előbb beszámítási kifogásként, majd viszontkeresetként érvényesítette bíróság előtt a követelését, míg a 841.818 Ft visszafizetésére vonatkozó követelést az alperes 2006. március 17-én bírósághoz érkezett beadványában terjesztette elő.

Az elsőfokú bíróság a késedelmi kamat viseléséről a Ptk. 298. § b) pontja és 301/A. § (2) bekezdése alapján, a perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése, a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a felperes keresetének történő helytadást, és a viszontkereset teljes egészében történő elutasítását kérte. Indítványt tett az elsőfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezésére is. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem megfelelően állapította meg, egyes bizonyítékokat nem tett a tényállás részévé, a bizonyítékokat nem a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően értékelte.

A felperes hangsúlyozta, hogy bár a szerződés tételes elszámolásra vonatkozóan is tartalmaz utalást, azonban a felek a szerződést fix árasnak tekintették, amit az is igazol, hogy a munkák elvégzésének műszaki ellenőr által végzett igazolása után az alperes a felperes valamennyi számláját kiegyenlítette. A felperes ügyvezetőjének

személyes előadása, a műszaki ellenőr és az alperes szerződéskötéseknél eljáró képviselőjének tanúvallomása (56. sorszámú jegyzőkönyv) egyértelműen alátámasztja, hogy a felek fix áras szerződéseket kötöttek, s így nem kellett tételes felmérést készíteni. Az alperes alaptalanul tagadta meg a Ptk. 402. § szerint a felperes részére járó 6 millió Ft-os vállalkozói díj kifizetését.

A felperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének alapjául elfogadta a perben beszerzett szakvéleményt, ami a felperes álláspontja szerint megalapozatlan. A felperes sérelmezte azt is, hogy a bíróság a Pp. 183. § (2) bekezdésének megsértésével mellőzte testületi szakvélemény beszerzését. A felperes hangsúlyozta, hogy a Ptk. 361. § (1) bekezdését az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta, mert a felek szerződéses jogviszonyban álltak egymással, így a helyettesítő jellegű jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók.

A felperes előadta, hogy az APEH által tartott adóellenőrzés az alperes részére kiállított számlák tekintetében nem állapított meg jogsértést, hiányosságot. A felperes az általa felszámított általános forgalmi adóval nem gazdagodott, mert azt befizette az államnak. A befizetés után APEH ellenőrzés volt, ezért önellenőrzésre, visszaigénylésre nincs lehetősége.

A felperes fenntartotta elévülési kifogását arra való hivatkozással, hogy az alperes 2009. július 17-én terjesztett elő viszontkeresetet, és eddig az időpontig eltelt a Ptk. 324. § (1) bekezdésében rögzített elévülési határidő. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a perköltség viseléséről nem a Pp. 78. § (1) bekezdése, hanem a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kellett volna határoznia, mert a viszontkereset egy részét az elsőfokú bíróság elutasította.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte helyes indokainál fogva.

Az elévülési kifogás körében az alperes hangsúlyozta, hogy 2006. október 10-én felszólította a felperest az áfa visszatérítésére. Az e nyilatkozatot tartalmazó levelet az elsőfokú eljárásban becsatolta.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság az írásbeli szerződés és annak írásbeli módosításai alapján megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felek eredetileg tételes elszámolási fizetési módban állapodtak meg. Azonban az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a felperes ügyvezetőjének előadását, továbbá a műszaki ellenőr, valamint a szerződéskötéseknél az alperes képviselőjében eljáró személy tanúvallomását, melyekből csak arra lehet következtetni, hogy a felek a későbbiekben szóban fix árasra módosították a megállapodást.

A Ptk. 216. § (1) bekezdése értelmében az építési szerződést nem csak írásban, hanem szóban, vagy ráutaló magatartással is meg lehet kötni, ami vonatkozik a Ptk. 240. § (1) bekezdése szerinti szerződésmódosításra is. A tanúvallomásokkal és a felperes ügyvezetőjének következetes előadásával bizonyított, hogy a felek az eredeti tételes elszámoláson alapuló elszámolási módról a szerződésüket fix áras megállapodásra módosították, így a felperes által vállalt valamennyi munka összes vállalkozói díja bruttó 35 millió Ft volt.

A megállapodásból az is kitűnik, hogy a felek a vállalkozói díjban elszámoltak 25 %-os általános forgalmi adót. A szerződés e kikötése azonban semmis az Áfatörvény 3. § a) pontjára figyelemmel, mert a külföldön teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás nem áfa-köteles tevékenység. A szerződés e része semmis, ugyanakkor a szerződésnek csak ez a kikötése semmis a Ptk. 239. § (1) bekezdése alapján, ugyanis e rendelkezésben foglalt főszabály szerint az érvénytelen kikötés miatt az egész szerződés nem dől meg. A felek maguk sem hivatkoztak arra, hogy e kikötés nélkül nem kötötték volna meg a szerződést.

Az általános forgalmi adó nélkül alperes által fizetendő vállalkozói díj összege 28 millió Ft, ugyanakkor 29 millió Ft-ot fizetett meg a felperes részére, így a felperes 1.000.000 Ft-ot köteles az alperes részére visszatéríteni.

Nem alapos a felperes elévülési kifogása, figyelemmel arra, hogy az alperes elsőfokú eljárásban becsatolt 2006. október 10-én kelt írásbeli felszólítása megszakította az elévülési időt, s ettől az időponttól a 2009. június 17-ei viszontkereset előterjesztéséig nem telt el 5 év.

A másodfokú bíróság a döntés meghozatalánál nem vette figyelembe a perben beszerzett szakvéleményt, mert az tételes elszámolást tartalmazott, ugyanakkor a másodfokú bíróság álláspontja szerint a felek között fix áron kell elszámolni, így a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletéből mellőzte a szakvélemény értékelésével kapcsolatos indokolást, s így mellőzte a felperes e körben előadott eljárási szabálysértésekre történő hivatkozásoknak a vizsgálatát is.

Miután az alperes az érvénytelen kikötésre figyelemmel fizetett többet, mint a felperest megillető vállalkozói díj összege, így az alperes által „túlfizetett” 1.000.000 Ft a Ptk. 237. § (1) bekezdése értelmében jár vissza az alperes részére.

A kifejtett indokokra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében, míg az ítéletnek fellebbezéssel nem támadott részét nem érintette a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési eljárás költségeinek viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése, a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése, valamint a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2011. május 13.

Dr. Kovács László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Pestovics Ilona s.k.
előadó bíró

Ráczné dr. Gohér Angyalka s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:
tisztviselő